

1950'lerden günümüze **EREĞLİ SAZLIKLARI**

Osman Erdem
Kuş Araştırmaları Derneği
Sulak Alan Program Müdürü

DEVAMI İÇİN
TIKLA

Not: Bu sunu ULUSAL SULAK ALAN KOMİSYONUNUN 2004 yılı I. toplantısında sunulmuştur.

Ereğli Sazlıkları 1960'lı yılların başına kadar toplam alanı 21 500 hektarı bulan pek çok yerine ulaşmanın imkansız olduğu Türkiye'nin en geniş ve en gür sazlıklarına sahipti.

1960'lı yıllarda 3000 hektarı Ereğli ve Adabağ Köyü arasında, 12 000 hektarı ise Hortu (Sazgeçit) köyünün kuzeydoğusunda, 1200 hektarı ise 1983 yılında Ereğli'nin kuzeyinde olmak üzere toplam 16 200 hektar sazlık alan kurutulmuştur.

Türkiye'nin en geniş sazlıklarından geriye sadece Akgöl olarak adlandırılan küçük bir su aynası ile bunu çevreleyen sazlıklar, tuzlu bataklıklar ve step alanlarının yer aldığı 3000 hektardan daha küçük sulakalan kalmıştır.

Özellikle gölü besleyen en önemli akarsu olan İvriz Çayı üzerine 1984 yılında İvriz Barajının, 1988 yılında ise Karaman Deresi üzerine Gödet Barajının yapılmasından sonra gölü besleyen su kaynaklarının tamamı barajlarda tutulduğu için Akgöl ve civarındaki sazlıklar da kurumaya başlamıştır.

Ereğli Sazlıkları kurutulmadan önce kuş varlığı bakımından Türkiye'nin en önemli sulak alanlarından biri idi. İnsanların ve yırtıcı hayvanların erişemediği giremediği geniş ve sık sazlıkları binlerce kuş barınmak, beslenmek ve kuluçka yapmak amacıyla kullanırdı.

1976 yılında alanda 2000 çift ak pelikanın kuluçkaya yattığı belirtilmektedir. Bu sayı tüm Avrupa'da kuluçkaya yatan ak pelikan nüfusunun yarısından daha fazladır. Günümüzde Türkiye'deki tüm sulak alanlarda kuluçkaya yatan ak pelikan sayısı sadece 200 ile 250 çift arasında değişmektedir.

Göç esnasında da başta kıyı kuşları olmak üzere, ördekler, kazlar ve pelikanlar kalabalık gruplar oluşturur, binlerce kuş ise sazlıklarda kuluçkaya yatar, beslenir ve kışlardı.

Ereğli Sazlıklarına ÖKA statüsü kazandıran kuş türleri		
Adı	1987-1994	2002-2003
Küçük karabatak	600 çift	
Ak pelikan	23 çift	
Alaca balıkçıl	30 çift	
Erguvani balıkçıl	50 çift	
Kaşıkçı	20 çift	
Flamingo	300 çift	
Boz ördek	20 çift	
Yaz ördeği	5 çift	
Macar ördeği	500 çift	
Pasbaş patka	10 çift	
Dikkuyruk ördek	50 çift	
Küçük kerkenez	20 çift	
Kılıçgaga	75 çift	
Bataklık kırlangıcı	50 çift	
Mahmuzlu kızkuşu	20 çift	
Küçük sumru	60 çift	
Literatürde, 1970’li yıllarda 2000 çift Ak pelikan ve 50 çift tepeli pelikanın alanda ürediğine dair bilgiler mevcuttur.		

2002- 2003 yıllarında yapılan sayımlar, Ereğli Sazlıkları’nın hâlâ göç sırasında önemli bir durak olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, tabloda da görüleceği üzere 2002- 2003 yıllarında yapılan gözlemlerde, geçmişte önemli sayılarda üreyen ve alana Önemli Kuş Alanı (ÖKA) statüsünü kazandıran türlerden hiçbirine rastlanmamıştır.

KAYBETTİKLERİMİZ!

- Orta Anadolu'nun su depolarından birini kaybettik !
- Bölgenin su düzeni bozuldu !
- Türkiye'nin en geniş sazlık alanları yok oldu!
- Sazlık ve bataklıkları çevreleyen geniş çayır ve mera alanlarını kaybettik ! Kalan mera ve çayır alanları çoraklaşmaya başladı, verimsizleşti !
- Başta sokuşları olmak üzere binlerce canlının yaşama ortamı yok oldu!
- Akpelikanın Batı Palearktik Bölge'deki en önemli kuluçka alanı yok oldu.

EROZYON

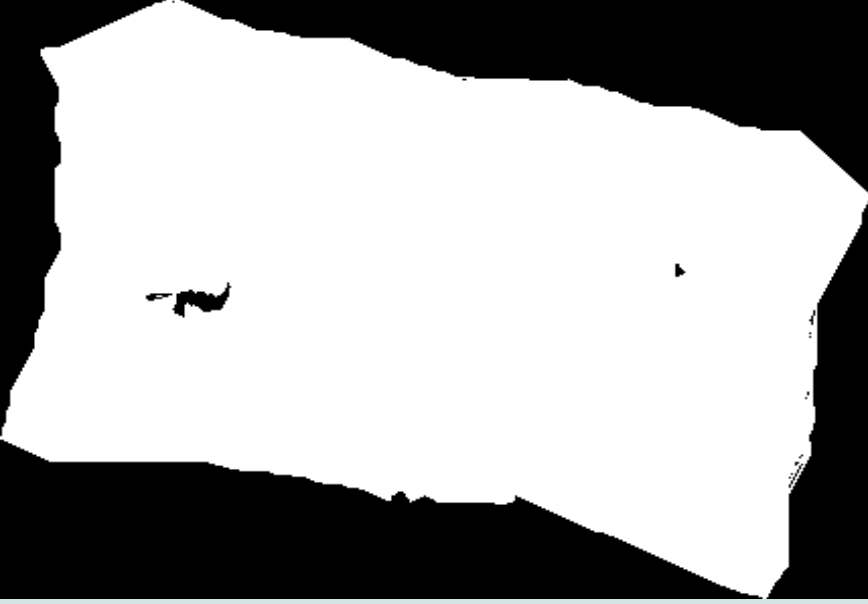

ÇÖLLEŞME

1997-1990 YILLARI AYLIK SU SEVİYE DEĞERLERİ

	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül
1977	--	--	998,9	999,04	999,2	999,64	999,64	999,97	999,92	999,75	999,54	999,36
1978	999,30	999,33	999,49	999,58	999,73	1000,00	1000,00	1000,00	999,97	999,75	999,53	999,36
1979	999,28	999,34	999,39	999,45	999,57	999,65	999,65	999,55	999,48	999,29	998,98	998,79
1980	998,76	998,80	998,84	998,91	998,97	999,06	999,41	999,81	999,83	999,64	999,43	999,25
1981	999,20	999,21	999,25	999,32	999,46	999,65	999,87	999,84	999,92	999,89	999,71	999,55
1982	999,48	999,48	999,56	999,69	999,77	999,86	1000,00	1000,00	999,93	999,74	998,54	998,39
1983	999,30	999,28	999,33	999,41	999,48	999,54	999,56	999,54	999,40	999,15	998,91	998,74
1984	998,68	998,79	999,00	999,14	999,22	999,16	999,15	999,16	999,97	999,75	998,55	998,38
1985	998,77	998,75	998,25	998,36	998,43	998,49	998,52	998,46	998,36	998,14	--	--
1986	--	--	--	--	998,08	998,15	998,07	--	--	--	--	--
1987	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
1988	--	--	--	--	--	--	--	998,03	998,29	998,20	998,01	--
1989	--	--	998,2	998,28	998,3	998,63	998,59	998,44	998,28	998,04	--	--
1990	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Proje çalışmaları sırasında, yerinde yapılan inceleme ve gözlemler ile yöre halkıyla ve uzmanlarla yapılan görüşmeler neticesinde 1950’li ya da 1990’lı yılların öncesi koşulları sağlamanın sosyo-ekonomik açıdan mümkün olamayacağı sonucuna varılmıştır.

995 m. Kotundaki görüntü Su yüzeyi 319150 m2

996 m. kotunda görüntü, Su yüzeyi 2928403 m2

997 kotundaki görüntü su yüzeyi 16.326.370 m2

998 m. kotundaki görüntü Su yüzeyi 45755968 m2

ÖNERİLER

- **Alandaki su seviyesi Mayıs ayında 998 m. koduna çıkarılmalıdır. Bunun için;**

İvriz ve Gödet barajlarından yılda toplam 40 milyon m³ su Ereğli Sazlıkları'na verilmelidir. (Proje uygulama raporlarında İvriz Barajı'ndan 50 milyon metreküp Gödet Barajı'ndan ise 25 milyon metreküp olmak üzere yıllık toplam 75 milyon metreküp suyun Ereğli Sazlıkları'na bırakılması öngörülmüştür.) Ayrıca bölgede sulamada kullanılmayan artezyen sularının Akgöl'e ulaşımı sağlanmalıdır.

- **Uygun bir noktaya eşel konarak, su seviyesindeki değişimleri düzenli olarak izlenmelidir.**
- **Bir an önce alanda erozyona karşı önlemler alınmalıdır..**
- **Erozyonun yoğun olduğu alanlarda kesinlikle torf çıkarılmamalı, otlatma yasaklanmalıdır.**
- **Drenaj kanallarına verilen tüm sular arıtılmalıdır.**
- **Saz kesimi, Yönetmeliği'nin 10. maddesindeki esaslar dahilinde yapılmalıdır.**
- **Alanda yasadışı avcılık engellenmelidir.**

EREĞLİ SAZLIKLARI'NI YAŞATALIM!

EREĞLİ OVASI ÇÖL OLMASIN!